

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență :

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Șpac Rodica în numele inculpatului Stoica Valeriu, prin care solicită casarea sentinței Judecătoriei Ungheni (sediul central) din 02 martie 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Stoica Valeriu XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în satul XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 21.02.2020 – 02.03.2021 (prima instanță);
2. 30.03.2021 – 30.06.2021 (instanța de apel);
3. 06.09.2021 – 22.02.2022 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni (sediul central) din 02 martie 2021, Stoica Valeriu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare a fost suspendată condiționat pentru o perioadă de probațiune de 4 ani.

S-a încasat din contul lui Stoica Valeriu în beneficiul statului suma de 676 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Stoica Valeriu la data de 06.08.2018, în jurul orelor 19:30, aflându-se la domiciliul său din satul XXXXX, în coautorat cu o persoană în privința căreia dosarul penal a fost disjunct, acționând cu intenție directă, din relații ostile apărute spontan, urmărind scopul cauzării vătămărilor corporale, i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste corp lui Gorceag Valerian, cauzându-i acestuia, conform raportului de constatare nr. 201812D0168 din 07.09.2018, vătămări corporale medii.

Acțiunile inculpatului Stoica Valeriu au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, adică vătămarea intenționată medie a integrității corporale, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat

urmările prevăzute la art.151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății, săvârșită de două persoane.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procuror, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului, pentru infracțiunea comisă, să-i fie stabilită pedeapsă de 5 ani închisoare.

În motivarea cerințelor sale, acuzarea a invocat că pedeapsa stabilită inculpatului prin sentința primei instanțe este prea blândă, or, la stabilirea acesteia, instanța de judecată nu a ținut cont de atitudinea și comportamentul inculpatului în cadrul procesului penal, manifestată prin refuzul de a se prezenta în fața organului de urmărire penală, care a fost precedat de anunțarea în căutare a acestuia de către organele competente, precum și refuzul inculpatului de a se prezenta în fața instanței, precedat de anunțarea acestuia pentru a doua oară în căutare și examinarea cauzei în lipsa sa, precum și că nu a recunoscut vinovăția.

Subsidiar, acuzarea a invocat că prima instanță greșit a menționat că inculpatul Stoica Valeriu a comis pentru prima dată o infracțiune, or, potrivit formei Revendicare 246, Stoica Valeriu la data de 18.10.2014 a comis infracțiunea prevăzută la art. 192¹ alin. (1) Cod penal, urmărirea penală în această cauză fiind încetată la data de 06.11.2014 pe motive de nereabilitare.

2.1. În apelul declarat de avocatul Nastas Tatiana în numele inculpatului Stoica Valeriu, s-a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să-i fie aplicată inculpatului o pedeapsă cu suspendarea condiționată a acesteia, pe un termen de probațiune de 2 ani, din motiv că inculpatul a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate, careva circumstanțe agravante nu au fost reținute, iar drept circumstanțe atenuante au fost reținute – colaborarea activă cu organele de urmărire penală și căința sinceră manifestată de către inculpat la faza urmăririi penale.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2021 a fost respins, ca nefondat apelul declarat de către avocatul Nastas Tatiana în numele inculpatului Stoica Valeriu, iar apelul declarat de către procuror a fost admis, casată parțial sentința primei instanțe și s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Stoica Valeriu, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin.(2), lit. e) Cod penal, i s-a aplicat o pedeapsă cu închisoare pe termen de 5 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis. În rest, dispozițiile sentinței primei instanțe au fost menținute.

Instanța de apel a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpatului Stoica Valeriu, menționând că acuzatorul de stat a înaintat demers cu privire la examinarea cauzei penale în lipsa acestuia, pe motiv că ultimul este anunțat în căutare și nu este cunoscut locul aflării lui, or, instanța de fond, la fel, a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpatului, întrucât din materialele cauzei penale rezultă cu certitudine că, inculpatul Stoica Valeriu s-a sustras de a se prezenta în instanța de judecată.

Cu referire la învinuirea înaintată inculpatului Stoica Valeriu, instanța de apel a constatat în baza probelor administrate de acuzatorul de stat că acțiunile infracționale ale inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (2), lit. e) Cod penal, sentința primei instanțe nefiind

contestată în această parte, de către părțile la proces.

Cît privește individualizarea pedepsei, instanța de apel a reținut că prima instanță nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 6, 7, 61, 75, 90 Cod penal, respectiv, nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuază ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, instanța de apel a reținut că, inculpatul Stoica Valeriu fiind audiat la faza urmăririi penale, vina în comiterea infracțiunii incriminate nu a recunoscut-o, ceea ce denotă faptul că, ultimul nu a conștientizat gradul de pericol social al faptei comise, care se califică ca infracțiune gravă și care a atentat la relațiile sociale cu privire la sănătatea persoanei.

Cu referire la personalitatea inculpatului Stoica Valeriu, instanța de apel a reținut că ultimul s-a eschivat de la examinarea cauzei penale, fiind anunțat în căutare, mai mult, din conținutul revendicării rezultă că, Stoica Valeriu la data de 18.10.2014 a comis infracțiunea prevăzută la art. 192¹ alin. (1) Cod penal, urmărirea penală în această cauză fiind încetată la data de 06.11.2014, pe motive de nereabilitare.

În acest sens, instanța de apel, reieșind din criteriile generale de individualizare a pedepsei penale reglementate la art. 75 Cod penal și ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite – care se califică ca infracțiune „gravă”, de persoana inculpatului – care nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, s-a eschivat de la judecarea cauzei penale în instanța de fond și apel, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea – circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost constatate, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului și condițiile de viață ale acestuia – inculpatul nu are persoane la întreținere, neangajat în câmpul muncii (deși în apelul declarat de partea apărării s-a indicat că inculpatul este angajat în câmpul muncii peste hotarele țării, careva probe confirmative în acest sens nu au fost administrate), a dispus aplicarea în privința inculpatului Stoica Valeriu, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (2), lit. e) Cod penal, a unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, instanța de apel, ținând cont de comportamentul inculpatului Stoica Valeriu a stabilit că scopul pedepsei penale poate fi atins doar prin dispunerea executării reale a pedepsei sub formă de închisoare, or, la caz, suspendarea condiționată a executării pedepsei nu va fi o măsură eficientă de a asigura corectarea și resocializarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea acestuia.

Cu referire la argumentele invocate de către avocatul Nastas Tatiana în numele inculpatului, precum că inculpatul a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate, a colaborat activ cu organele de urmărire penală și a manifestat căința sinceră la faza urmăririi penale, instanța de apel le-a apreciat critic, or, acestea nu și-au găsit confirmare în materialele cauzei, deoarece inculpatul Stoica Valeriu fiind audiat în calitate de învinuit vina în comiterea infracțiunii incriminate nu a recunoscut-o, respectiv, instanța de apel nu a stabilit căința manifestată de inculpat

sau colaborarea activă cu organele de urmărire penală. Astfel, cu referire la chestiunea individualizării pedepsei penale și a soluției pronunțate de către instanța de fond, prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, instanța de apel a stabilit că este pripită, întrucât inculpatul Stoica Valeriu este anunțat în căutare, respectiv, instanța de judecată ar fi în imposibilitate de a stabili în sarcina inculpatului în conformitate cu alin. (6) art. 90 Cod penal, anumite obligații pe care ultimul ar urma să le respecte pe perioada termenului de probațiune fixat, iar pe de altă parte, nici organul de probațiune nu ar avea pârghiile de a controla comportamentul inculpatului pe perioada dată, din moment ce, nu se cunoaște locul de aflare al inculpatului Stoica Valeriu.

4. Legalitatea și temeinicia hotărârilor instanțelor de fond este contestată cu recurs ordinar de către avocatul Șpac Rodica în numele inculpatului Stoica Valeriu, prin care, invocând temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această latură, prin care inculpatului, pentru infracțiunea comisă, să-i fie stabilită o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării acesteia, pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

Apărarea, în susținerea solicitărilor sale, a menționat că instanța de apel stabilindu-i inculpatului o pedeapsă cu executare reală, a ignorat faptul că numirea unei pedepse prea aspre generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului pedepsei penale.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, menționând că soluția instanței de apel, referitor la categoria și mărimea pedepsei stabilite inculpatului corespunde prevederilor art. 6, 7, 61, 75-78 Cod penal, fiind argumentată suficient prin prisma principiilor și criteriilor de individualizare a pedepsei. În consecință, consideră că pedeapsa aplicată este una echitabilă.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi respins, ca inadmisibil, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

În expunerea motivelor ce au stat la baza respingerii recursului ordinar declarat de către avocatul Șpac Rodica în numele inculpatului, Colegiul penal lărgit pornește de la prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, potrivit cărora instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal lărgit atestă, că titularul acestuia invocă în calitate de temeiuri pentru casarea hotărârii instanței de apel art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, însă, în esență, critică decizia instanței de apel dintr-un singur considerent, și anume invocă dezacordul cu modalitatea de individualizare a pedepsei penale, motiv care se subscie temeiului de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*.

Așadar, instanța de recurs ordinar se va expune doar în privința temeiului de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, în partea ce ține de corectitudinea individualizării pedepsei penale aplicate inculpatului Stoica Valeriu, întrucât în privința celorlalte temeiuri de casare nominalizate recursul nu a fost motivat de către recurent, iar în circumstanțele în care recursul nu este motivat sub aspectul temeiului de casare invocat, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Această afirmație își găsește suport juridic în conținutul art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, unde este statuat, că instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal lărgit reține că motivele invocate de către recurent în susținerea acestui temei de recurs nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, din raționamentele ce urmează a fi expuse.

Întru fundamentarea concluziilor sale, instanța de recurs ordinar notează că prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care sunt obligate să se conducă instanțele de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Instanțelor de judecată, legea penală le acordă o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării pedepsei penale, luând în considerație caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, persoana celui vinovat, circumstanțele ce atenuază sau agravează răspunderea, ținând cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În prezenta cauză, sancțiunea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, prevede pedeapsa cu închisoare de la 5 la 7 ani, care conform art. 16 alin. (4) Cod penal, se consideră ca infracțiune gravă.

La capitolul stabilirii tipului pedepsei inculpatului, instanța de apel a considerat inaplicabile prevederile art. 90 Cod penal, menționând în acest sens că *”Din materiale cauzei penale rezultă că, inculpatul Stoica Valeriu s-a eschivat de la judecarea cauzei în instanța de fond, ultimul fiind anunțat în căutare*.

Totodată, instanța de apel reține că, inculpatul Stoica Valeriu, fiind audiat la faza urmăririi penale, vina în comiterea infracțiunii incriminate nu a recunoscut-o, ceea ce denotă faptul că, ultimul nu a conștientizat gradul de pericol social al faptei comise, care se califică ca infracțiune gravă și care a atentat la relațiile

sociale cu privire la sănătatea persoanei”.

Analizând decizia atacată, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel a motivat complet și obiectiv soluția de individualizare a executării pedepsei, ajungând la o concluzie întemeiată în ce privește neaplicarea față de inculpat a dispoziției art. 90 Cod penal, întrucât în speță instanța de apel a efectuat o analiză completă și minuțioasă a personalității inculpatului.

Așadar, instanța de recurs notează că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită condamnaților prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ei este un incident în viața acestora.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei instanța de judecată, după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei stabilită de către instanțele de judecată prin hotărâre de condamnare de a suspenda pe o perioadă anumită executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Condițiile pentru acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute de art. 90 Cod penal se referă la: pedeapsa aplicată și natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și *persoana infractorului*; aprecierea instanței dacă scopul pedepsei penale poate fi atins și fără executarea acesteia.

Învederând aceste aspecte, Colegiul penal lărgit constată că la individualizarea pedepsei penale stabilite inculpatului în prezenta speță, instanța de apel a indicat motive clare ce au stat la baza concluziilor privind neaplicabilitatea prevederilor art. 90 Cod penal în raport cu *personalitatea inculpatului ce a comis o infracțiune gravă cu intenție, nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, s-a eschivat de a se prezenta la judecarea cauzei în prima instanță, fiind anunțat în căutare* prin încheierea Judecătoriei Ungheni (sediul central) din 25 noiembrie 2020 (f.d. 103), fapt ce creează imposibilitate de a stabili în sarcina inculpatului, în conformitate cu alin. (6) art. 90 Cod penal, anumite obligații pe care ultimul ar urma să le respecte pe perioada termenului de probațiune fixat, iar pe de altă parte, nici organul de probațiune nu ar avea pârghiile de a controla comportamentul inculpatului pe perioada dată, din moment ce, nu se cunoaște locul aflării inculpatului Stoica Valeriu. Mai mult, potrivit formei Revendicare 246, Stoica Valeriu la data de 18.10.2014 a comis infracțiunea prevăzută la art. 192¹ alin. (1) Cod penal (f.d. 24-26), urmărirea penală în această cauză fiind încetată la data de 06.11.2014 pe motive de nereabilitare, antecedentul penal fiind stins, astfel nu a tras concluziile necesare și nu a pășit pe calea corijării, căci la 06 august 2018 a comis o infracțiune gravă.

Drept urmare, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel la analizarea condițiilor privind aplicarea art. 90 Cod penal, a abordat corespunzător *personalitatea inculpatului Stoica Valeriu*, ce reprezintă condiția esențială care urmează a sta la originea concluziilor privind raționalitatea executării reale a pedepsei cu închisoare, or, anterior, comițând o altă infracțiune, cu încetarea

urmăririi penale pe motive de nereabilitare, inculpatul Stoica Valeriu nu a stat pe calea corijării și a comis o nouă infracțiune gravă cu intenție, ca ulterior, să se eschiveze să se prezinte la examinarea prezentei cauze în instanțele de fond.

Așadar, în contextul circumstanțelor evidențiate, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel corect a ajuns la concluzia, că este rațional de a stabili inculpatului pedeapsă cu executarea reală a acesteia, întrucât, la caz, scopul pedepsei poate fi atins doar cu executarea reală a pedepsei sub formă de închisoare, din motiv că din circumstanțele speței rezultă că inculpatul nu a conștientizat pericolul social al acțiunilor sale infracționale, or, suspendarea condiționată a executării pedepsei nu va fi o măsură eficientă de a asigura corectarea și resocializarea inculpatului, precum și prevenirea de noi infracțiuni din partea acestuia.

Rezumând cele constatate supra, Colegiul penal lărgit reiterează că nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece decizia adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, urmând a fi menținută, iar recursul declarat urmează a fi respins ca inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

7 . Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Șpac Rodica în numele inculpatului Stoica Valeriu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2021, în cauza penală privind-l pe Stoica Valeriu XXXXX, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 07 aprilie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie

22 februarie 2022

mun. Chișinău

O p i n i e s e p a r a t ă
a judecătorului Timofti Vladimir

Conform art. 339 alin. (7), 340. alin (3) Cod de procedură penală
în cauza penală privindu-l pe **Stoica Valeriu XXXXX**

1. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2022, a fost respins, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Șpac Rodica în numele inculpatului Stoica Valeriu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2021, în cauza penală privindu-l pe Stoica Valeriu XXXXX, cu menținerea deciziei atacate.

2. Am semnat decizia conform prevederilor art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală, dar nu am susținut motivarea și soluția, am propus și susținut o altă soluție, potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, și anume:

"De admis recursul ordinar declarat de către avocatul Șpac Rodica în numele inculpatului Stoica Valeriu, de casat total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2021, în cauza penală în privința lui Stoica Valeriu XXXXX, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată".

3. Pentru a fi mai succint, susțin în tot ce este indicat în partea introductivă și în pct. 1-5 al deciziei nr. 1ra-1910/2021, în prezenta cauză.

4. Cu motivarea și soluția adoptată în speța dată nu sunt de acord, din următoarele considerente.

Accept constatarea vinovăției inculpatului Stoica Valeriu în baza mijloacelor de probă examinate de prima instanță, la fel consider că și calificarea acțiunilor inculpatului este corectă în baza art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, dar nu accept ignorarea prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care a intrat în vigoare la 31.12.2021 (în continuare Legea nr. 243), în speța dată.

Potrivit art. 107 alin. (1) Cod penal, *"amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei".*

În explicarea detaliată a acestei noțiuni, urmează să menționez că, prin lege organică, se stabilesc infracțiunile pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia.

Consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență. Amnistia dobândește un

caracter mixt, ea operând numai *in rem* (cu privire la anumite infracțiuni) și *in personam* (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 are, prin excelență, efect retroactiv, aplicându-se infracțiunilor săvârșite până la adoptarea actului de amnistiere.

Prin urmare, reieșind din cele stipulate în art. 2 din Legea nr. 243, în cazul în care persoana, în privința căreia se judecă cauza penală, întrunește condițiile stabilite în aceeași lege și nu cad sub incidența art. 6, este posibilă de a i se aplica actul amnistiei, dacă infracțiunea a fost comisă până la data de 24 decembrie 2021, pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961, prevede, în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoarea, pe un termen de 7 ani.

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculcate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 243, unde se indică expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege.

Faza judecării cauzei, în conformitate cu prevederile din Codul de procedură penală, include toate instanțele ordinare de judecată, adică atât prima instanță, cât și instanța de apel și cea de recurs ordinar.

Potrivit practicii judiciare constante a Curții Supreme de Justiție, persoana, la faza judecării cauzei, se consideră ca având statut de inculpat, până când nu epuizează toate căile ordinare de atac.

Curtea Supremă de Justiție a rezultat asupra acestei conchideri, reieșind din aceea că, potrivit dispoziției art. 7 alin. (8) Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată. Mai mult ca atât, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 16 aprilie 2010 se consemnează că, în Republica Moldova, dreptul intern și cel internațional reprezintă un tot întreg, o structură unitară. Așadar, în categoria actelor normative se includ și normele internaționale, la care Republica Moldova este parte. Având în vedere că, prin interpretarea prevederilor Convenției Europene, jurisprudența CtEDO face parte din dreptul accesoriu la tratatul internațional (soft law), ea devine parte a dreptului intern. De aici, modificarea jurisprudenței CtEDO echivalează cu modificarea actelor normative interne.

Pe cale de consecință, se evidențiază că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în statuările expuse în hotărârile sale, a menționat expres că persoana nu poate fi considerată că are statut procesual de condamnat, până când nu va epuiza toate căile ordinare de atac, iar hotărârea în privința sa va deveni irevocabilă, în sensul art. 4 din Protocolul 7 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea în acest sens cauza Nikitin c.

Rusiei, hotărârea din 20 iulie 2004, paragraf. 35-37).

Hotărârea judecătorească irevocabilă în procedura penală, care nu poate fi contestată prin exercitarea unei căi ordinare de atac, urmează a fi diferențiată de cea definitivă, care poate fi atacată printr-o cale ordinară de atac.

Astfel, deși orice hotărâre irevocabilă este definitivă, nu orice hotărâre definitivă este și irevocabilă.

În acest context, este relevant de a reține că o hotărâre judecătorească, care nu mai este susceptibilă niciunei căi de atac ordinare sau care nu mai este susceptibilă căilor de atac, din cauză că acestea au fost epuizate sau termenele de exercitare ale acestora au expirat, este irevocabilă (nu poate fi rejudecată de nicio jurisdicție, cu excepția unor cazuri excepționale).

O astfel de hotărâre dobândește putere de lucru judecat (*res judicata*).

Din atare considerente, până la devenirea hotărârii judecătorești irevocabile, orice instanță ordinară este în drept, în baza art. 2 din Legea nr. 243, să aplice actul amnistiei față de inculpat și să pronunțe o hotărâre de încetare a procesului penal, pe cauza penală.

În cursul judecării cauzei, la orice etapă a procedurilor, încetarea procesului penal are loc cu acordul scris al persoanei inculpate, în temeiul art. 2 al Legii nr. 243.

În atare situație, instanța de judecată va pune în discuție solicitarea inculpatului, privind încetarea procesului penal, după care se va retrage în camera de consiliu și va adopta o sentință de încetare a procesului penal. În cazul dat, la adoptarea hotărârii de încetare a procesului penal, nu se analizează probatoriul.

În cazul în care inculpatul refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) și (3) din art. (2) din Legea nr. 243, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Am propus dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel în speța dată pentru a da posibilitate tuturor participanților la proces să se expună asupra aplicării Legii nr. 243, plus să mai aibă și o cale de atac ordinară (recursul ordinar) dacă nu vor fi de acord cu soluția, prin ce ar fi respectate prevederile art. 6 a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adică dreptul părților la un proces echitabil.

Astfel, constat că în speța dată urma a fi pusă în discuție aplicarea Legii nr. 243 în privința inculpatului Stoica Valeriu, deoarece nu văd interdicții la aplicarea Legii nr. 243 în privința acestuia, pentru ce am propus o altă motivare a deciziei instanței de recurs ordinar și o altă soluție, indicată în pct. 2 a prezentei Opinii separate, dar fără a oferi vreo careva motivare în decizie, ceilalți judecători din Colegiu au ignorat

aplicarea Legii nr. 243 în speța dată, cu ce nu sunt de acord categoric.

Judecător

Timofti Vladimir